

HANDLEIDING

2026-2027

Havo/vwo klas 11

6 september 2026

Beste leerling,

In deze handleiding tref je meer informatie over de gang van zaken rondom schoolexamens in het schooljaar 2026/2027

Lees de informatie goed door, zodat je op de hoogte bent van de belangrijkste regels, afspraken en data.

Jouw mentor neemt deze informatiegids ook met je door. Deze informatiegids zal tevens op de website worden geplaatst.

Wij wensen je een fijn en succesvol schooljaar toe.

Examencommissie Waldorfstroom

Waldorfstroom.examencommissie@2college.nl

Inhoudsopgave

1. Het schoolexamen	4
2. Het Programma van Toetsing en Afsluiting.....	6
3. Het profielwerkstuk	6
4. LOB (Loopbaanoriëntatie- en begeleiding).....	7
6. Toetsweken	7
7. Hulpmiddelen bij het maken van toetsen	9
8. Afwezigheid bij schoolexamens.....	10
9. Herkansen van schoolexamens.....	11
10. Inleveren van praktische opdrachten en handelingsdelen.....	13
11. ONREGELMATIGHEDEN : incorrect gedrag en fraude.....	14
12. Het examenbureau	14
13. BELANGRIJKE DATA	15
14. EXAMENROOSTER HAVO TIJDVAK 1 2027 (www.examenblad.nl)	16

1. Het schoolexamen

Wat is het schoolexamen?

Het schoolexamen is een verzameling toetsen en praktische opdrachten die je voor elk vak uitvoert. Het bestaat uit toetsen, praktische opdrachten, werkstukken, verslagen en presentaties. De verschillende toetsen worden mondeling of schriftelijk afgenomen.

De daadwerkelijke toetsen en praktische opdrachten die meetellen voor het schoolexamen, zijn over het schooljaar verspreid en noemen we PTA (programma toetsing en afsluiting). Niet iedere toets die je gaat maken, maakt deel uit van het schoolexamen. Denk ook aan het afronden van de periodes.

Schoolexamencijfer (S.E.-cijfer)

Het cijfer waarmee je het schoolexamen van een vak afsluit, wordt bepaald met het gewogen gemiddelde van alle cijfers die je voor de schoolexamens van dat vak hebt behaald. Sommige toetsen wegen zwaarder dan anderen. Deze tellen dan ook zwaarder mee in het definitief schoolexamencijfer van dat vak. Daarnaast wordt het schoolexamen van sommige vakken niet met een cijfer beoordeeld, maar met een beoordeling. Dit betekent dat je het vak hebt afgesloten als er beoordeling *voldoende* of *goed* is. Denk hierbij aan het vak lichamelijke opvoeding.

Schoolexamen en eindcijfer

Het schoolexamen (S.E.) van een vak telt voor 50% mee in het eindcijfer van dat vak. De andere 50% is het cijfer van het centraal schriftelijk eindexamen (C.S.E) van dat vak.

Oftewel: $((SE + CE)/2) = \text{eindcijfer}$. Voor vakken waarin geen eindexamen wordt gedaan, bepaalt het schoolexamen voor 100% het eindcijfer.

Welke vakken hebben geen eindexamen?

De volgende vakken hebben alleen een schoolexamen en geen eindexamen:

- Kunstvakken inclusief CKV (niet te verwarren met het examenvak tekenen/ beeldende vorming)= leerjaar 4
- Lichamelijke opvoeding
- Maatschappijleer (leerjaar 5)
- L.O.B. (leerjaar 4 en leerjaar 5)
- Profielwerkstuk (leerjaar 5)

Er is een wettelijke verplichting om een diploma te kunnen halen:

- Vakkenpakket moet binnen een profiel vallen.
- Minimaal 7 C.S.E. vakken voor havo en 8 C.S.E. vakken voor vwo.

Geslaagd of niet? Voor Havo

Wat	Je bent geslaagd:
gemiddeld cijfer centrale examens	met gemiddeld een 5,5.
kernvakken (Nederlands, Engels en wiskunde)	• met maximaal 1 keer een 5 als eindcijfer; • met voor de andere kernvakken moet je een 6 of hoger als eindcijfer halen. <i>In het profiel C&M hoef je geen wiskunde te kiezen. Als je geen wiskunde kiest, zijn de kernvakken alleen Nederlands en Engels.</i>
eindcijfers alle examenvakken	• als al je eindcijfers 6 of hoger zijn; • als je één 5 hebt en al je andere eindcijfers 6 of hoger zijn; • als je een 4 hebt en al je andere eindcijfers 6 of hoger zijn. En het gemiddelde van al je eindcijfers ten minste 6,0 is; • als je 2 keer een 5 hebt, of een 5 en een 4, en al je andere eindcijfers 6 of hoger zijn. En het gemiddelde van al je eindcijfers ten minste 6,0 is; • als geen eindcijfer lager is dan een 4. Het combinatiecijfer* en de losse eindcijfers in het combinatiecijfer tellen ook mee voor deze regel.
lichamelijke opvoeding	als je een 'voldoende' of 'goed' hebt voor lichamelijke opvoeding.

2. Het Programma van Toetsing en Afsluiting

Het schoolexamen wordt vastgelegd in een **Programma van Toetsing en Afsluiting** (PTA). In het PTA zijn de volgende zaken te vinden:

- Welke toetsen, handelingsdelen en praktische opdrachten worden per vak afgenomen, welke stof het betreft en op welke (verplichte) schoolexamenstof ze betrekking hebben.
- Wanneer de toetsen, handelingsdelen en praktische opdrachten plaatsvinden.
- Hoeveel tijd ervoor staat.
- De wijze van toetsing (denk bijvoorbeeld aan schriftelijk, mondeling of een praktische opdracht)
- De weging van de toetsen in het eindcijfer.

Het is handig om van tevoren het PTA door te nemen, zodat je weet wat je te wachten staat en je jezelf hierop kunt voorbereiden. Het PTA kun je vanaf 1 oktober vinden op de website van school.

Het PTA voor Havo cohort 2025-2027 start in leerjaar 4 en loopt door tot einde schooljaar 5 (en eindigt met het centraal schriftelijk examen in mei 2027)

Het PTA voor Vwo cohort 25-28 start in leerjaar 5 en loopt door tot einde schooljaar 6 (en eindigt met het centraal schriftelijk examen). De eerste schoolexamenweek vindt plaats in juni 2027 (leerjaar 5)

3. Het profielwerkstuk

In artikel [2.53 lid 3 Wet voortgezet onderwijs 2020](#) staat dat het een werkstuk is, dat tevens gepresenteerd wordt, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het betrokken profiel. Er moet minstens één groot vak uit het profiel in verwerkt zijn. Studielast is minimaal 80 uur.

Het profielwerkstuk is onderdeel van het schoolexamen en moet daarom zijn afgerond voor de start van het eerste tijdvak.

Het profielwerkstuk wordt in leerjaar 5 gemaakt. Er wordt een cijfer van 1 tot 10 hieraan gegeven.

De eindbeoordeling is het rekenkundig gemiddelde van het Profielwerkstuk, CKV en Maatschappijleer en telt mee voor de slaag/zakregeling. Eindcijfer is minimaal 4 en de losse vakken mogen ook niet lager dan 4 zijn.

4. LOB (Loopbaanoriëntatie- en begeleiding)

LOB gaat om het aanleren van vaardigheden om een leven lang te ontwikkelen en om het leren maken van keuzes, zodat leerlinge/studenten hun loopbaan kunnen (bij)sturen en kunnen manoeuvreren in een onzekere arbeidsmarkt. LOB draagt bij aan de ontwikkeling van de leerlingen tot wendbare en zelfsturende professionals, maar ook aan persoonlijke ontwikkeling. Zowel op het VO, MBO als op het HBO geldt dat inzicht in talenten, kwaliteiten, drijfveren en mogelijkheden van belang is voor het maken van weloverwogen keuzes in studie en loopbaan.

De leerlingen volgen gedurende leerjaar 4, 5 (en 6) een programma, waarin ze begeleid worden in het maken van keuzes rondom het profiel, het vakkenpakket en de vervolgstudie. De decanen begeleiden de leerlingen in het keuzeproces van de vervolgopleiding.

5. Het examenreglement

Het schoolexamentraject verloopt via regels. Deze regels zijn vastgelegd in het examenreglement. Dit examenreglement is een belangrijk document en vind je op de website van de Waldorfstroom vanaf 1 oktober 2026. Voor het centraal examen ontvang je nog een aparte instructie.

In het examenreglement vind je bijvoorbeeld antwoord op vragen als:

- Wat moet ik doen als ik ziek ben tijdens een schoolexamen?
- Hoeveel herkansingen heb ik?
- Welke regels zijn er over het herkansen van toetsen?
- Wat zijn gevolgen als ik heb gespiekt tijdens een schoolexamen?

Het is belangrijk om dit nauwkeurig te lezen. In deze handleiding zetten we een aantal belangrijke zaken, zoals de herkansingsregeling uit het examenreglement, alvast op een rijtje.

6. Toetsweken

HAVO

Gedurende het schooljaar zijn er drie schoolexamenweken, die verlopen volgens de regels van het examenreglement.

- Schoolexamenweek 2 (PTA): 12 oktober t/m 16 oktober
- Schoolexamenweek 3 (PTA): maandag 11 januari 2027, woensdag 13 januari 2027 tm maandag 18 januari 2027
- Schoolexamenweek 4 (PTA): donderdag 18 en vrijdag 19 maart 2027, maandag 22 t/m woensdag 24 maart 2027
- Centraal schriftelijk tijdvak 1: vrijdag 14 mei t/m maandag 31 mei 2027
- Tijdvak 2: start 22 juni t/m 29 juni 2027

Herkansingsdata:

- Schoolexamenweek 2 (PTA) : vrijdag 6 november en maandag 9 november 2026
- Schoolexamenweek 3 (PTA) : woensdag 3 februari en donderdag 4 februari 2027
- Schoolexamenweek 4 (PTA) : donderdag 8 april en vrijdag 9 april 2027

VWO

Gedurende het schooljaar zijn er voor vwo 5 leerlingen twee toetsweken: een in januari met reguliere toetsen, een in juni waarin schoolexamens worden getoetst. De toetsen verlopen volgens de regels van het examenreglement.

- Toetsweek 1 : maandag 11 januari 2027, woensdag 13 januari 2027 tm maandag 18 januari 2027
- Schoolexamenweek 1 (PTA) : donderdag 1 juli t/m donderdag 8 juli 2027

Herkansingsdata:

- Vrijdag 16 juli 2027 en maandag 19 juli 2027

Het toetsrooster wordt tijdig aan de leerlingen bekend gemaakt, evenals lokalen en regels.

Belangrijk:

- Je bent een kwartier voor de toets op school/bij het lokaal. Zie het rooster.
- Ben je meer dan 30 minuten te laat, dan word je niet meer toegelaten tot het toetslokaal en moet je de toets herkansen. Bij mondelinge examens word je na aanvang niet meer toegelaten
- Jassen en tassen mogen niet mee het lokaal in. Die blijven in je kluisje.
- Mobiele telefoons en smartwatches blijven in je kluisje. Een geconstateerd mobieltje in bezit of gebruik van de smartwatch betekent een onregelmatigheid. Dit geldt ook voor MP3, iPod en andere apparatuur die de mogelijkheid hebben data via wifi, AI of bluetooth te ontvangen en te versturen.
- Op de tafels zijn alleen schrijfgerei en toegestane hulpmiddelen aanwezig. Je zorgt zelf voor de toegestane hulpmiddelen.
- Schoolexamens worden gemaakt met een blauwe of zwarte pen. Tekeningen of grafieken worden met potlood gemaakt. Het gebruik van correctielak, -pen, -lint is niet toegestaan.
- Gedurende een schoolexamen is het niet toegestaan om zonder toestemming van de toezichthouder het lokaal te verlaten.
- Gedurende het schoolexamen kan een kandidaat enkel onder toezicht van een toezichthouder het lokaal verlaten voor een toiletbezoek.
- Als je recht hebt op tijdsverlenging, dan leg je jouw faciliteitenpas op de hoek van de tafel.
- Alleen met pas kun je gebruik maken van de tijdsverlenging.

7. Hulpmiddelen bij het maken van toetsen

Je bent zelf verantwoordelijk voor een aantal hulpmiddelen. Heb je deze hulpmiddelen niet bij je, terwijl je het voor de toets wel nodig hebt, dan kan dat betekenen dat je bepaalde vragen van een toets niet goed kunt maken.

Je neemt altijd zelf het volgende basispakket mee:

- Pennen (minimaal één reserve): blauw of zwart
- Tekenpotlood
- Kleurpotloden (blauw en rood)
- Accentueerstift
- Vlakgom
- Geodriehoek/liniaal
- Passer
- (Grafische) rekenmachine (de surveillant bepaalt wat toegestaan is op basis van de informatie op de toetsenvelop) mag deze gebruikt worden? Deze rekenmachine moet in de examenstand staan
- Woordenboek (Nederlands, Engels, Duits of Frans of woordenboek vanuit/naar de moedertaal
- Binas (bij scheikunde, natuurkunde en biologie)

Van school krijg je te leen (indien nodig/toegestaan bij de toets):

- Atlas

8. Afwezigheid bij schoolexamens

Het missen van een schoolexamen kan niet zomaar. Een doktersafspraken, tandartsbezoek of een bezoek aan een Open Dag zijn GEEN geldige redenen.

Alleen als er zeer bijzondere familieomstandigheden zijn (ernstige ziekte, overlijden) of als je zelf ziek bent, kun je je afmelden.

Bij ziekte en dus missen van de toets wordt een inhaalmoment gepland. (zie art. 52 examenreglement)

Wat moet je doen als je door ziekte of een andere vorm van overmacht niet in staat bent een schoolexamen te maken?

1. Je ouders/opvoeders melden dit op de betreffende dag vóór 08.30 uur bij de teamleider bovenbouw (Eva Intven)
2. Dit moet telefonisch (088-0232599) én per e-mail naar waldorfstroom.examencommissie@2college.nl
3. Ouders downloaden op de website, onder het kopje 'Onderwijs' en dan 'Examenzaken/PTA' het formulier "afwezigheid SE" wat zij tekenen voor akkoord. Ouders leveren zelf dit getekend formulier in op school.

Belangrijk:

- Een afmelding is *alleen* geldig voor de datum waarop de afmelding plaatsvindt en geldig voor alle toetsen die op de afmelddatum worden afgenomen.
- Als je je niet op tijd op de juiste manier laat afmelden, is dit een *onregelmatigheid* en dien je een herkansing voor de gemiste toets in te zetten.

9. Herkansen van schoolexamens

In het examenreglement vind je de herkansingsregeling. Hier vind je het antwoord op een aantal belangrijke vragen.

Hoeveel herkansingen kun je maken op de havo?

Een havo leerling kan maximaal vier SE-toetsen herkansen (zie PTA) gedurende de afronding van het PTA. Een herkansing in klas 10 (afgelopen schooljaar) en drie herkansingen in klas 11.

Hoeveel herkansingen kun je maken op het vwo?

Een vwo leerling kan maximaal vijf SE-toetsen herkansen (zie PTA) gedurende de afronding van het PTA. Twee herkansingen in klas 11 (afgelopen schooljaar) en drie herkansingen in klas 12.

Herkansingsmogelijkheden worden niet worden opgespaard en bij een andere schoolexamenperiode worden ingezet.

Toetsweken HAVO	Data
Schoolexamenweek 2 (PTA)	Maandag 12 t/m vrijdag 16 oktober 2026
Herkansingen SE week 2	Vrijdag 6 november en maandag 9 november 2026
Schoolexamenweek 3 (PTA)	Maandag 11 januari 2027, woensdag 13 januari t/m maandag 18 januari 2027
Herkansingen SE week 3	Woensdag 3 februari en donderdag 4 februari 2027
Schoolexamenweek 4 (PTA)	Donderdag 18 en 19 maart 2027, maandag 22 t/m woensdag 24 maart 2027
Herkansingen SE-week 4	Donderdag 8 april en vrijdag 9 april 2027
Centraal schriftelijke examens	Vrijdag 14 mei t/m maandag 31 mei 2026 (tijdvak 1)
Uitslag centraal schriftelijk	Woensdag 16 juni 2027
Centraal schriftelijk tijdvak 2	22 juni 2027 t/m 29 juni 2027
Uitslag c.s. tijdvak 2	6 juli 2027
Diploma uitreiking	Maandag 12 juli 2027

Toetsweken VWO	Data
Toetsweek vwo 5	Maandag 11 januari 2027, woensdag 13 januari t/m maandag 18 januari 2027
Schoolexamenweek vwo 5	Donderdag 1 juli t/m donderdag 8 juli 2027
Herkansingsdata	Vrijdag 16 juli 2027 en maandag 19 juli 2027

De herkansingen worden aangevraagd middels een herkansingsformulier en de herkansingen vinden plaats op de genoemde data.

De schoolexamens die buiten een toetsweek zijn afgenomen, worden ook ingehaald of herkanst tijdens de herkansingsmiddag(en).

VRAGEN

Kan ik elke toets herkansen?

In het PTA-overzicht kun je precies zien welke toetsen herkansbaar zijn.

Wat gebeurt er als ik geoorloofd/ongeorloofd afwezig ben bij een herkansing?

Dan wordt het cijfer dat je tijdens de eerste afname hebt gehaald definitief. Dat geldt ook als je tijdens een herkansing ziek bent.

Wat als ik te laat ben met het opgeven van een herkansing?

Dan wordt de aanvraag niet meer gehonoreerd en kun je de gewenste herkansing niet maken. Hoe vervelend en jammer ook. Houd je dus goed aan de deadlines.

10. Inleveren van praktische opdrachten en handelingsdelen

Voor het schoolexamen moet je ook handelingsdelen en praktische opdrachten inleveren. Een handelingsdeel van het schoolexamen is een kleine of grote opdracht die voldoende moet worden afgerond. Je krijgt hier dus GEEN CIJFER voor. Het niet of onvoldoende uitvoeren van een handelingsdeel betekent dat je niet bent geslaagd.

Voor praktische opdrachten krijg je een cijfer dat mee kan tellen voor het schoolexamencijfer. In het PTA vind je, net zoals voor alle toetsen, de weging van deze opdrachten.

Belangrijk is dat deze handelingsdelen en praktische opdrachten voor de aangegeven deadline worden ingeleverd. Gebeurt dat niet, dan heeft dat gevolgen. Dit kan een lager cijfer betekenen of zelfs een 1,0 voor de opdracht.

We hanteren vanaf klas 10 de volgende afspraken rondom het inleveren, werkstukken en praktische opdrachten. Deadlines voor de praktische opdrachten worden door de docent gegeven.

- Als je je werk niet op de gestelde deadline inlevert, stelt de docent een tweede deadline. Die is twee dagen later. Zit er een weekend tussen, dan is het direct na het weekend. Er gaat dan één vol punt van het cijfer af.
- Is het werk dan nog niet ingeleverd, dan wordt er INH ingevoerd in Magister. Als je je werk binnen een week inlevert, wordt het nog nagekeken. Het resultaat kan dan maximaal nog een 6 zijn.
- Is het werk na een week nog niet ingeleverd, dan meldt de docent dit bij de examensecretaris. We zien dit als een onregelmatigheid en het cijfer 1 wordt toegekend.
- Daarnaast geldt dat je je werk (zeker onderdelen van het schoolexamen) altijd PERSOONLIJK bij de docent inlevert. Je krijgt dan een bewijs van ontvangst van de docent.
- Mogelijk kan het ook, in overleg met de docent, via de e-mail of Teams worden ingeleverd.
- Het werk wordt nooit aan een andere docent overhandigd.

Handelingsopdracht niet in orde: verplicht inhaalmoment toegewezen totdat werk in orde is. Na sluitingsdatum schoolexamen nog steeds onvoldoende betekent dat je niet wordt toegelaten tot de examens.

PERIODES

Afronding van de periodes in klas 11 valt onder de overgangsnormen voor VWO 5. Sommige periodes zijn opgenomen in het PTA. Je krijgt dan de toegewezen weging in het PTA als cijfer in Magister.

11. ONREGELMATIGHEDEN: incorrect gedrag en fraude

In het examenreglement kun je lezen wat er kan gebeuren als er sprake is van een onregelmatigheid. Je kunt bijvoorbeeld het cijfer 1 krijgen voor het schoolexamen of centraal examen. Of er wordt besloten dat je één of meer toetsen van het schoolexamen niet meer mag maken. Maar wat zijn onregelmatigheden? Bij onregelmatigheden gaat het om incorrect gedrag en fraude. Hier een paar voorbeelden:

- Je hebt bij een toets niet toegestane zaken bij je, bijvoorbeeld je telefoon
- Naar het oordeel van de surveillant spiek je tijdens een toets of vertoon je storend of incorrect gedrag
- Bij een praktische opdracht is er sprake van plagiaat: je hebt letterlijk het werk van internet, van iemand anders of een andere bron overgenomen. Het is dus geen eigen werk.

Als er sprake is van onregelmatigheid, wordt dit door de surveillant of docent voorgelegd aan de examencommissie en de directeur neemt vervolgens een besluit. Dit besluit van de directeur wordt schriftelijk aan jou en je ouders/opvoeders (bij minderjarigheid) meegedeeld en in afschrift toegezonden aan de inspectie van het onderwijs.

12. Het examenbureau

De examencommissie is een onafhankelijke commissie binnen een onderwijsinstelling die verantwoordelijk is voor de kwaliteit van examens en diploma's en toezicht houdt op het gehele examenproces. De commissie beoordeelt studenten voor het verkrijgen van een diploma, behandelt verzoeken voor vrijstellingen, en treedt op bij fraude en plagiaat. De examensecretaris maakt deel uit van de examencommissie. Dhr. Van Helden is examensecretaris (helden.e@2college.nl).

Een examenbureau is een organisatie of afdeling die zich bezighoudt met de ontwikkeling, organisatie en afname van examens en toetsen.

Examencommissie.waldorfstroom@2college.nl

13. BELANGRIJKE DATA

Toetsweken HAVO	Data
Schoolexamenweek 2 (PTA)	Maandag 12 t/m vrijdag 16 oktober 2026
Herkansingen SE week 2	Vrijdag 6 november en maandag 9 november 2026
PRESENTATIES PROFIELWERKSTUK	WOENSDAG 16 DECEMBER 2026
Schoolexamenweek 3 (PTA)	Maandag 11 januari 2027, woensdag 13 januari t/m maandag 18 januari 2027
Herkansingen SE week 3	Woensdag 3 februari en donderdag 4 februari 2027
Schoolexamenweek 4 (PTA)	Donderdag 18 en 19 maart 2027, maandag 22 t/m woensdag 24 maart 2027
Herkansingen SE-week 4	Donderdag 8 april en vrijdag 9 april 2027
Centraal schriftelijke examens	Vrijdag 14 mei t/m maandag 31 mei 2026 (tijdvak 1)
Uitslag centraal schriftelijk	Woensdag 16 juni 2027
Centraal schriftelijk tijdvak 2	Start 24 juni 2027
Uitslag c.s. tijdvak 2	6 juli 2027
Diploma uitreiking	Maandag 12 juli 2027

Toetsweken VWO	Data
PRESENTATIES PROFIELWERKSTUK	WOENSDAG 16 december 2026
Toetsweek vwo 5	Maandag 11 januari 2027, woensdag 13 januari t/m maandag 18 januari 2027
Schoolexamenweek vwo 5	Donderdag 1 juli t/m donderdag 8 juli 2027
Herkansingsdata	Vrijdag 16 juli 2027 en maandag 19 juli 2027

14. EXAMENROOSTER HAVO TIJDVAK 1 2027 (www.examenblad.nl)

Vrijdag 14 mei 2027	09.00-12.00 uur	Kunst (algemeen)
	13.30-16.30 uur	Wiskunde A
	13.30-16.30 uur	Wiskunde B
Dinsdag 18 mei 2027	13.30-16.30 uur	Nederlands
Woensdag 19 mei 2027	13.30-16.30 uur	Geschiedenis
Donderdag 20 mei 2027	13.30-16.30 uur	Biologie
Vrijdag 21 mei 2027	13.30-16.30 uur	Frans
Maandag 24 mei 2027	09.00-11.30 uur	Duits
	13.30-16.30 uur	Aardrijkskunde
Dinsdag 25 mei 2027	13.30-16.00 uur	Engels
Woensdag 26 mei 2027	09.00-11.30 uur	Tekenen
	13.30-16.30 uur	Scheikunde
Donderdag 27 mei 2027	13.30-16.30 uur	Economie
Vrijdag 28 mei 2027	13.30-16.30 uur	Natuurkunde